

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg
Christiansborg
1240 København K

8. september 2017

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1024 (MOF alm. del) stillet d.11. august 2017 efter ønske fra Trine Torp (SF).

Spørgsmål nr. 1024

”Ministeren bedes fremsende en fortegnelse over samtlige midler, der anvendes i Danmark med dispensation fra forbud og restriktioner med beskrivelse af årsagen til, at der er givet dispensation og med angivelse af de vurderede alternativer. Såfremt årsagen er økonomisk bedes ministeren i hvert enkelt tilfælde redegøre for udregningen.”

Svar

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som oplyser at:

”Årsagen til at der gives dispensationer er i sagens natur altid i et vist omfang økonomisk begrundet, idet der skal være tale om en væsentlig problemstilling, for at det kommer på tale at give en dispensation. Når der ansøges om dispensation, skal erhvervet anføre begrundelser herfor. Disse er opsummeret i tabellen nedenfor. Vurderingen af hvorvidt der findes alternativer, i form af godkendte midler som kan bekæmpe pågældende skadevolder, foretages af Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet (AGRO).

De fleste af aktivstofferne er godkendt i andre EU lande, men de er enten ikke ansøgt i Danmark, eller de kan ikke på det foreliggende grundlag opfylde de danske krav til egentlig godkendelse. Når der gives dispensation, foretager Miljøstyrelsen en miljø- og sundhedsmæssig vurdering af de konkrete anvendelser. Ved dispensationer kan der stilles skærpede krav til risikobegrænsende foranstaltning, det kan f.eks. være særlige værnemidler eller afstandskrav. Hvis det vurderes, at disse krav ikke er tilstrækkelige til at begrænse eventuelle miljø- eller sundhedsmæssige risici, gives der ikke dispensation. Dispensationer gælder kun i 120 dage.”

Der er givet dispensation til følgende midler i 2017:

Middel (aktivstof)	Anvendelse/årsag	Alternativer	Økonomi
Select 240 EC (clethodim)	Mod enårig rapgræs i jordbær, løg, gulerod, pastinak, persillerod, knoldselleri, rødbede, havefrøafgrøder og planteskolekulturer. Der findes ikke andre godkendte midler til effektiv bekæmpelse af enårig rapgræs i afgrøderne.	AGRO vurderer at der ikke findes alternative godkendte midler.	Ingen oplysninger.
Asulox (asulam)	Mod ukrudt i produktion af spinat, persille, morgenfrue, gulerod og	AGRO vurderer at der ikke findes alternative	Værdien af spinatfrø til eksport er angivet

Middel (aktivstof)	Anvendelse/årsag	Alternativer	Økonomi
	<p>skorzonerrod til frø. Frøproduktion kræver en høj grad af renhed som ikke kan opnås med andre midler. Havefrøfirmaerne har investeret i de mest moderne rensesmaskiner og rensemetoder, men er trods det ikke i stand til at frarensse alle ukrudtsarter. Frøstørrelse og farven af visse ukrudtsarters frø er sammenfaldende med kulturfrøet og forekommer der ukrudtsfrø i frøvaren bliver den kasseret med et meget stort økonomisk tab for både avler og frøfirma til følge. Kravene til renhed i havefrø er 99,9 %, så ganske få frø af en ukrudtsart kan ødelægge et helt parti frø.</p>	godkendte midler.	til 230-300 mill. kr.
Titus WSB (rimsulfuron)	<p>Mod ukrudt i kartofler. Muligheden for kemisk ukrudtsbekæmpelsen i kartofler er i Danmark stærkt begrænset, idet den primært bygger på en blanding af glyphosat (Roundup) og aclonifen (Fenix) før kartoflernes fremspiring. Rimsulfuron er i Danmark det eneste effektive middel til brug efter kartoflernes fremspiring. Mekanisk ukrudtsbekæmpelse kræver derfor fortsat udvikling I både praksis og i forsøg oplever avlere udbyttetab på op til 10 procent ved mekanisk ukrudtsbekæmpelse.</p>	AGRO vurderer at der ikke findes alternative godkendte midler.	Ingen konkrete angivelser. Manglende ukrudtsbekæmpelse angives at kunne medføre et udbyttetab på 25-50 %.
Talius (proquinazid)	<p>Mod meldug i hvede, rug og triticale. Det er vanskeligt at kontrollere angreb af meldug med de godkendte midler da der er udviklet resistens. Ofte skal der sprøjtes 2-3 gange ved svære angreb. Udbyttetab på 6-10 Hkg/ha kan forekomme ved alvorlige angreb. Der opnås bedre kontrol ved sprøjtning 1 gang med Talius.</p>	AGRO vurderer at der findes visse alternativer men de har resistensmæssige problemer, som har ledt til nedsatte effekter. Triazolere kan bruges til meldugbekæmpelse, men det er uønsket, da det skaber øget resistens hos andre svampe (Septoria).	Ingen konkrete angivelser.
Merpan 80 WG (captan)	<p>Mod ædelgrankræft i ædelgran kulturer. Ædelgrankræft er den mest alvorlige skadegører, der kan angribe abies-kulturer, idet sygdommen ikke kan bekæmpes, når den først har etableret sig i træerne. Svampen forårsager barkskader og kræftsår på grene og skud og visse arter af ædelgran kan dø af sygdommen. De senere år er antallet af angrebne træer/plantager steget dramatisk, og kan findes i hele landet.</p>	AGRO vurderer at der ikke findes alternative godkendte midler.	Det oplyses at den årlige omsætning i branchen svarer omtrent til 1.8 mia. kr., heraf 1.5 mia. kr. i eksportværdi.
Merpan 80 WG (captan)	<p>Mod frugttrækræft i æbler og pære. Merpan er erhvervets eneste mulighed for at bekæmpe frugttrækræft på æble og pære. Frugttrækræft er den mest alvorlige</p>	AGRO vurderer at der ikke findes alternative godkendte midler.	Ingen konkrete angivelser. Angreb kan medføre, at en frugtplantage skal

Middel (aktivstof)	Anvendelse/årsag	Alternativer	Økonomi
	skadegører, der kan angribe æble og pære, idet sygdommen ikke kan bekæmpes, når den først har etableret sig i træerne.		fældes i utide med store økonomiske tab til følge.
Pomoxon Extra (1-naphthyleddikesyre)	Vækstregulering i æble- og pære. Aktivstoffet alpha-naphthyl-eddikesyre, har i mange år været det eneste kemiske udtyndingsmiddel i kernefrugt i midlet Pomoxon. Pomoxon kan ikke længere købes, derfor søges dispensation til et nyt middel, som er søgt godkendt.	AGRO vurderer at der ikke findes markedsførte alternativer.	Æble- og pæresorter som ikke udtyndes kemisk, kan koste 100 - 150 arbejds-timer pr. ha. Ved en timeløn på 200 kr er det en betydelig omkostning pr. ha, hvilket gør det vanskeligt at konkurrere prismæssigt med importerede æbler og pærer.
Pomoxon Extra (1-naphthyleddikesyre)	Vækstregulering i nåletræer (juletræer). Aktivstoffet alpha-naphthyl-eddikesyre, er det mest anvendte kemiske udtyndingsmiddel i nåletræer i midlet Topstar. Topstar kan ikke længere købes, derfor søges dispensation til et nyt middel, som er søgt godkendt. De godkendte alternativer kan give skader på træernes topskud og misfarvede nåle. Uden reduktion af topskud bliver træerne for åbne og spinkle til at kunne afsættes.	AGRO vurderer at der findes to midler med ethophon samt mindre anvendelse til Cerone som alternativer. Men Pomoxon Extra vil være en egnet resistensbryder.	Ingen konkrete angivelser. Regulering af træernes højdevækst er et centralt dyrkningsindgreb, som har stor betydning for den samlede økonomi i produktionen.
Modesto FS 480 (clothianidin+beta-cyfluthrin)	Til bejdsning af vinterraps mod rapsjordlopper. Hvis man ikke kan bekæmpe rapsjordlopper er rapsdykning vanskelig eller helt umulig. Sprøjtninger med pyrethroider vil øge risikoen for resistens mod de alternative midler hos rapsjordlopperne betydeligt.	AGRO vurderer at der ikke er godkendt alternative bejdsmidler. 1-2 ekstra sprøjtninger med pyrethroider vil være alternativet.	Alternativ sprøjtning vil koste 22,5 Euro/ha. Med et rapsareal på 175.000 ha svarer det til 4 mill Euro per år. Yderligere kan der være tale om udbyttetab på 15-20 procent ved udvikling af resistens, svarende til 3.8 T/ha til en værdi af 0,36 Euro/kg. Det samlede udbyttetab kan blive ca. 40 mill. Euro.
Cruiser Raps (thiamethoxam)	Til bejdsning af vinterraps mod rapsjordlopper. Hvis man ikke kan bekæmpe rapsjordlopper er rapsdykning vanskelig eller helt umulig. Sprøjtninger med pyrethroider vil øge risikoen for resistens mod de alternative midler hos rapsjordlopperne betydeligt.	AGRO vurderer at der ikke er godkendt alternative bejdsmidler. 1-2 ekstra sprøjtninger med pyrethroider vil være alternativet.	Som ovenfor.
Acrobat Plus (dimethomorph+mancozeb)	Mod svampesygdomme i kepaløg og skalotteløg. Løgskimmel er en alvorlig og udbredt svampesygdom i løg. Svampen angriber primært bladdelen og kan ved angreb på det tidlige stadie forårsage	AGRO vurderer at Shirlan med aktivstoffet fluazinam er godkendt til anvendelsen, men	Ingen oplysninger.

Middel (aktivstof)	Anvendelse/årsag	Alternativer	Økonomi
	betydelige tab af udbytte. Det primære middel til at kontrollere svampen, Acrobat New, ikke vil være tilgængeligt i 2017 da producenten ikke længere sælger det. Der søges dispensation til et lignende middel som markedsføres i andre lande i EU.	dog ikke er effektiv og kan ikke stå alene. Midlet skal indgå i en bekæmpelsesstrategi sammen andre aktivstoffer. Derfor anbefales en dispensation.	
ConShape (abscisinsyre)	Vækstregulering i juletræer. Aktivstoffet alpha-naphtyl-eddikesyre, er det mest anvendte kemiske udtyndingsmiddel i nåltræer i midlet Topstar. Topstar kan ikke længere købes. De godkendte alternativer kan give skader på træernes topskud og misfarvede nåle. Uden reduktion af topskud bliver træerne for åbne og spinkle til at kunne afsættes. Conshape kan reducere forbruget af vækstreguleringsmidler, da én behandling vil være tilstrækkelig.	AGRO vurderer derfor, at der ikke er godkendte alternativer, da Proxy (ethephon), kan give skader i form af misfarvede nåle og misdannelser af topskud.	Ingen konkrete angivelser. Regulering af træernes højdevækst er et centralt dyrkningsindgreb, som har stor betydning for den samlede økonomi i produktionen.
Basamid GR (dazomet)	Til desinfektion af jord i frø- og stikkebede på planteskoler. Basamid GR er erhvervets eneste mulighed for at bekæmpe jordboende svampe, bakterier og nematoder. Det er helt afgørende, at de ny såede og nyplantede kulturer får en god etablering. Derfor skal skadegørere kunne bekæmpes effektivt i frø- og stikkebede.	AGRO vurderer at der ikke findes andre godkendte jord desinfektionsmidler i Danmark, og der kan heller ikke findes alternative metoder, der kan give den tilstrækkelige bekæmpelse af de skadevoldere, som bekæmpes ved jorddesinfektion med Basamid GR.	Ingen oplysninger.
Vertimec (abamectin)	Mod trips i porre. Producenterne har i de senere år fået større og større problemer med at bekæmpe trips i porre. Det er kun Karate 2,5 WG, der er godkendt til brug i porre mod bl.a. trips med maks. 2 behandlinger i samme vækstsæson. Vertimec er effektivt overfor trips, og virker samtidig resistensforebyggende, idet det har en anden virkemekanisme end Karate 2,5 WG. Desuden har Vertimec en translaminær effekt, der betyder at midlet transportres tværs igennem bladet, og kan bekæmpe skjulte trips.	AGRO vurderer at Karate 2,5 WG (lambda-cyhalothrin) er det eneste godkendte middel og der må maksimalt udføres 2 behandlinger pr. sæson. Vertimec vil være et effektivt supplement når de 2 sprøjtninger er udført og der ikke er andre behandlingsmuligheder.	Ingen oplysninger.
Conserve (spinosad)	Mod pletvingefrugtfluen (<i>Drosophila suzukii</i>) i jordbær, hindbær, brombær, kirsebær, blomme, solbær, ribs, stikkelsbær, blåbær, aronia, hyben, hylde og vindruer. Pletvingefrugtfluen er et nyt skadedyr i Danmark, som kan forårsage meget store tab. Det er derfor af stor	AGRO oplyser at der i Norden og EU arbejdes på at finde metoder og strategier til bekæmpelse af pletvingefrugtfluen i bær, med der findes	Ingen oplysninger.

Middel (aktivstof)	Anvendelse/årsag	Alternativer	Økonomi
	betydning for erhvervet, at der er en mulighed for, at bekæmpe fluen.	endnu ingen godkendte alternativer til den ansøgte anvendelse.	
Kerb 400 SC (propyzamid)	Mod enårig rap-græs og andet græsukrudt i vinterraps. Resistenstest af agerrævehale og rajgræs viser, at herbicidresistens hos agerrævehale er udbredt, og at der er begyndende problemer med resistens hos rajgræs. Anvendelse af Kerb i vinterraps er et væsentligt IPM-værktøj i bestræbelsen på at forebygge udvikling af herbicidresistens. Muligheden for at bekæmpe enårig rapgræs med Kerb på mange arealer blev afgørende for etablering af vinterraps.	AGRO vurderer at propyzamid, som er det aktive stof i Kerb 400 SC, har en anden virkemekanisme end de øvrige midler, Agil og Focus Ultra, og derfor kan bekæmpe enårigt græsukrudt i vinterraps på arealer, hvor der er fundet resistens. Der er ikke alternative godkendte herbicider til denne opgave.	Ingen konkrete oplysninger. Græsser i større mængder kan konkurrere så stærkt med vinterraps, at udbyttet nedsættes betydeligt.

Esben Lunde Larsen

/

Mads Leth-Petersen